

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการ
ท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านแม่หาด
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 2

ชื่อผู้วิจัย : นายวิทยา ธุระอุป

สาขา : การบริหารการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

: รองศาสตราจารย์วรรณาดี น้าลำพอง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

: รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพบริบทโรงเรียนบ้านแม่หาด เพื่อเป็น
แนวทางของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมชุมชนบ้านแม่หาด เพื่อวิเคราะห์
จุดแข็ง จุดอ่อน บริบทโรงเรียนบ้านแม่หาดและวิเคราะห์โอกาส อุปสรรค ของบริบทชุมชนบ้านแม่หาด
เพื่อใช้เป็นข้อมูลส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม และเพื่อพัฒนารูปแบบการ
บริหารจัดการ โรงเรียนบ้านแม่หาดในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนบ้านแม่หาด หมู่ที่ 7 ตำบลแม่สวด
อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้นำชุมชน ตามตำแหน่ง จำนวน 4 คน
ชาวบ้านแม่หาด จำนวน 30 คน ผู้นำด้านประเพณี วัฒนธรรม จำนวน 4 คน ครูโรงเรียนบ้านแม่หาด
จำนวน 7 คน นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบ้านแม่หาด จำนวน 33 คน การวิจัยครั้งนี้
เป็นกรณีศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มระดมสมอง
และการสังเกตวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

จากการศึกษา พบว่า โรงเรียนบ้านแม่หาด ตั้งอยู่บนยอดเขาสูงที่มีความสูงจากระดับน้ำทะเล
963 เมตร และในเวลาเช้ารอบบริเวณโรงเรียนจะมีทะเลหมอกขึ้นอย่างสวยงาม โดยเฉพาะช่วงเดือน
ตุลาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี ในพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับโรงเรียนจะมีธรรมชาติที่สวยงาม
อุดมสมบูรณ์ไปด้วยป่าไม้ ภูเขา น้ำตกและพรรณไม้นานาชนิด ชาวบ้านแม่หาดยังดำเนินชีวิตแบบ
ดั้งเดิมและมีการแสดงทางวัฒนธรรมที่สวยงามเป็นเอกลักษณ์ของชาวกะเหรี่ยงโปว์และจากการ
ประชุมกลุ่มเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน วิกฤติและโอกาสของบริบทโรงเรียนบ้านแม่หาด

เพื่อส่งเสริมเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม พบว่า จุดแข็งคือบุคลากรในโรงเรียนบ้านแม่หาด เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่างๆ และที่ตั้งของโรงเรียนบ้านแม่หาดมีสภาพความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และการคงความเป็นอัตลักษณ์ของชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยงโปว์บ้านแม่หาด ตลอดจนผู้บริหารให้การสนับสนุนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นขึ้นมาใช้เอง จุดอ่อน คือ การบริหารจัดการภายในโรงเรียนไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจนและเป็นระบบ เนื่องจากคณะกรรมการมีอายุขัยบ่อยและอาคารสถานที่ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนไม่เพียงพอ ตลอดจนสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำห้องส้วม การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและโอกาสในการส่งเสริมโรงเรียนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศคือชุมชนดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม มีวัฒนธรรมชนเผ่ากะเหรี่ยงที่น่าจะนำมาส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนโรงเรียนบ้านแม่หาดมีสภาพภูมิศาสตร์มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยภูเขา น้ำตก แม่น้ำ ป่าไม้และการขยายตัวทางการท่องเที่ยวปัจจุบันขยายตัวสูงมาก สอดคล้องกับกลยุทธ์ของจังหวัดและชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรมาใช้เอง อุปสรรคทางด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของโรงเรียนบ้านแม่หาด คือ ขาดงบประมาณในการสนับสนุนในการจัดการท่องเที่ยว เพื่อปรับปรุง พัฒนาอาคารสถานที่ต่างๆ การคมนาคมก็ไม่ได้สะดวก เนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ในถิ่นทุรกันดาร ในการสื่อสารไม่สามารถพูดภาษาไทยในการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้ จากข้อมูลดังกล่าวเป็นสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับทางโรงเรียนที่จะพัฒนารูปแบบบริหารจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วม

ดังนั้นแนวทางที่เหมาะสมในการพัฒนารูปแบบบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบมีส่วนร่วมทางโรงเรียนควรมีการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ร่วมกับชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ความรู้ในเรื่อง การบริหารจัดการทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวควรมีการพัฒนาโรงเรียนและชุมชนควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและเอกลักษณ์ของชุมชน ทางด้านการจัดการเรียนการสอนควรพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยมีการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ เข้าด้วยกันและการจัดการด้านกิจกรรมการส่งเสริมการท่องเที่ยว โรงเรียนควรร่วมกับชุมชนในการวางแผนการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อไม่ให้กระทบต่อการเรียนการสอนของนักเรียนในวันทำการ การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานวางแผนการปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมในการแบ่งผลกำไรในการดำเนินกิจกรรม

The Title	: The Development of School Management for Initiating Eco-Tourism Promotion : A Case Study at Ban Mae Had School under The Office Of Mae Hong Son Education Service Area Region 2		
The Author	: Witaya Thuraop		
Program	: Educational Administration		
Thesis Advisers	: Assoc. Prof. Wannawadee Malamphong	Chairman	
	: Assoc. Prof. Dr. Kethmanee Makmee	Member	

ABSTRACT

The purposes of This research were to study. The conditions at Ban Mae Had School in order to stipulate the approaches for initiating Eco-Tourism for Ban Mae Had community, to analyze the strengths and weaknesses of Ban Mae Had School and also to analyze opportunities and thread contents of Ban Mae Had Community in order to apply the information to the establishment of Eco-Tourism in Ban Mae Had community and to develop a form of Eco -Tourism promotion at Ban Mae Had school.

The target group used in this study were from Ban Mae Had School Moo 7, Thambol Mae Suad, Amphur Sob Mei, Mae Hong Son Province. The data respondents consisted of 4 community leaders, 7 Mae Had School teachers, Ma Had community members, 4 traditional leaders and 33 Ban Mae Had students in prathom 4-6 levels. This research was a case study research, the research instruments applied were an interviewing form, brain storming meeting and observation of an analysis of the conditions.

The study revealed that Ban Mae Had School is located on high valley at 963 meters above mean sea level. In the morning, it will be covered by fog particularly from October to February. The surrounding is covered by forests, waterfalls and various kinds of plants. Mae Had Community members still live by their traditional folkways with Pow Karens traditional performances and from the brainstorming conducted in order to analyze the strengths and

weaknesses, critical periods and opportunities for the school, it was found that the strength was the school officers. They have high capacity of knowledge, and comprehend and have experience of tourism promotion activities arrangement and organization. The location of the school fits in perfectly with natural resources, and maintains the identity of the Pow Kaens. The administrators support the operation of the community curriculum. The weaknesses were that the school internal management is still unclear of structure and systems due to the movement conditions of teachers. There is a lack of infrastructure and the school curriculum was not related to practical conditions. The opportunity to promote the school as an Eco-tourism resource consisted of the traditional folkways with Karens culture which would be promoted. Also, the school had a good location as regards scenery, and natural resources and a good chance to promote tourism related to the provincial policy. The community had participated in educational management and the basic educational committee had granted the opportunity to establish a suitable curriculum. The problems of promoting at Ban Mae Had School were lack of budget in tourism management to develop the infrastructure available, inconvenience of transportation and insufficiency of language communicated to tourists. These obstacles were an inappropriate condition to tourism development.

Therefore, appropriated approaches to developing Eco-Tourism in the school, should be to prepare in all aspects mentioned, particularly attaining the knowledge of tourism resources management. The school should develop together with the community correlated to the preservation of nature and community identity. In the aspect of curriculum management, the school should focus on eco-tourism promotion and all matters, by integrated learning and arranging tourism promotion activities. The school should cooperate with the community in planning in order to avoid the student times of learning and the management on community participation. The community should be provided with opportunities in planning and sharing the benefits of the activities conducted.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประพันธ์ ธรรมไชย ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์วราภรณ์ ม้าลำพอง ที่ปรึกษาหลักวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.เกตุมณี มากมี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาโดยตลอด จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์เรียบร้อย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านแม่หาด คณะครู นักเรียน โรงเรียนบ้านแม่หาด และชาวบ้านแม่หาด ตำบลแม่สวด อำเภอสบเมย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทุกคนที่กรุณาอำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ข้าพเจ้า ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่บัณฑิตวิทยาลัยทุกท่านที่อำนวยความสะดวกในด้านเอกสาร การประสานงานต่างๆ ขอขอบพระคุณผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนบ้านแม่หาดทุกท่าน ที่กรุณาช่วยระดมความคิดและสนับสนุนกลุ่มและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ความสำเร็จของการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดา มารดา บุรพจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่าน ที่ได้เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนข้าพเจ้า ขอขอบคุณภรรยาและญาติๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจอยู่เสมอ รวมทั้งรองผู้อำนวยการโรงเรียน ปันศิริและเพื่อนๆ ทุกคนที่ได้กรุณาช่วยเหลือในด้านต่างๆ และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีมาโดยตลอด

วิทยา ฐะระอบ